

NOSTALGIA „TRADIȚIILOR FRUMOASE” ALE SATELOR ÎN PRESA MUREȘEANĂ. CLIȘEE JURNALISTICE ÎN PREZENTAREA OBICEIURILOR POPULARE.

LAURA POP*

THE NOSTALGIA OF „THE BEAUTIFUL TRADITIONS” OF THE LOCAL MASS-MEDIA FROM MUREȘ COUNTY. JOURNALISTIC CLICHÉS IN PRESENTING OF THE FOLK CUSTOMS

ABSTRACT: *The collectivization, industrialization, urbanization, migration led to a total transformation of the villages in Romania, but remained the nostalgia of the „Romanian traditional village”, idyllic village with „beautiful traditions”, reproduced in folk performances and in the museums exhibitions. The folklorism, extreme during the communist period, led to a makeover of the folk Romanian customs.*

Nostalgia for the traditional village of those who working abroad revives the ideas of the „Sămănătorul” trend, from the beginning of the twentieth century, and the Communist folk festivals, as a way of promoting cultural tourism areas. Inventing and reinventing folk festivals on various topics is, according to the local political authorities, a source of pride and an important part of the local cultural and political programs.

Journalists have actually taken the idyllic village image created by ethnographers, folklorists, curators, that of a village with beautiful, ancestral traditions. Formulas standard releases are common in observance honoring and preserving „scrupulously”, „as befits” the folk traditions from different areas, but not any traditions, but those beautiful.

KEYWORDS: *mass-media, folk traditions, journalistic clichés, folklorism, folk festival*

REZUMAT: *Colectivizarea, industrializarea, urbanizarea, migrația au dus la transformarea totală a satelor din România, dar a rămas nostalgia după „satul tradițional românesc”, satul idilic cu „tradiții frumoase”, reprodus în spectacolele folclorice și în muzee. Folclorismul, dus la extrem în perioada comunistă, a dus la cosmetizarea obiceiurilor populare.*

Nostalgia după satul tradițional a celor plecați în străinătate a readus în actualitate ideile sămănătoriste de la începutul secolului XX și cele ale festivalurilor folclorice comuniste, ca formă de promovare a turismului cultural rural. Inventarea și reinventarea festivalurilor folclorice pe diverse teme reprezintă, în viziunea autorităților politice locale, un prilej de mândrie și un punct important al programelor politice și culturale locale.

Jurnaliștii au preluat, de fapt, imaginea satului idilic, creată de etnografi, folcloriști, muzeografi, acea a unui sat cu tradiții frumoase, ancestrale. Formulele-tip des întâlnite în presă sunt respectarea, cinstirea și păstrarea „cu sfințenie”, „așa cum se cuvine” a tradițiilor populare din diverse zone, dar nu a oricăror tradiții, ci a celor frumoase.

CUVINTE CHEIE: *mass-media, tradiții populare, clișee jurnalistice, folclorism, festival folcloric*

Presa folosește, în general, texte standard în redarea știrilor, tipare care prind la public, care transmit rapid un conținut nou într-un context simbolic recunoscut de toată lumea, într-un cuvânt stereotipuri, clișee, pentru o comunicare rapidă, pe înțelesul tuturor, dar și pentru nevoia de senzational. Lingvista Rodica Zafiu observa „nevoia de clișee a limbajului jurnalistic, aflat permanent în căutare de

* Muzeul Județean Mureș, Secția de Etnografie și Artă Populară, Târgu-Mureș, laurapop2006@yahoo.com

formule prestabilite, care să confere o anumită pregnanță îmbinărilor celor mai banale. Ceea ce se poate spune în foarte multe feluri e redus sistematic la câte un astfel de tipar, care comunică informația nouă într-un cadru deja familiar cititorului”¹.

Pe lângă clișeele lingvistice foarte bine cunoscute de toată lumea, în presă găsim adesea și anumite clișee de conținut, mai ales în prezentarea tradițiilor populare de la sate, fiind prezentate doar acele tradiții rurale cosmetizate. Astfel, sunt vehiculate intens în mass media știri, reportaje, interviuri legate de portul, obiceiurile și tradițiile populare românești „pe cale de dispariție”, formula des întâlnită în presa românească fiind respectarea, cinstirea și păstrarea „cu sfințenie”, „așa cum se cuvine” a tradițiilor populare din diverse zone, dar nu a oricăror tradiții, ci a celor „frumoase”, a celor păstrate din vremuri imemorabile, în ținuturi mirifice, „binecuvântate de Dumnezeu”, în sate încremenite în timp.

Imaginea satului țărănesc idilic, plin de tradiții frumoase este preluată și promovată de agențiile de turism rural și de autoritățile politice locale, care organizează numeroase festivaluri folclorice. Inventarea și reinventarea festivalurilor folclorice pe diverse teme reprezintă, în viziunea autorităților politice locale, un prilej de mândrie și un punct important al programelor politice și culturale locale. Astfel, se reiau de fapt ideile sămănătoriste de la începutul secolului XX și cele ale festivalurilor folclorice comuniste, celebrând pitorescul tradițiilor populare cosmetizate. Proiectele turistice de promovarea a tradițiilor populare de către autoritățile politice nu au în vedere promovarea tradițiilor vii, a obiceiurilor care se practică, ci se referă exclusiv la festivaluri folclorice. Astfel, Proiectul „Turist în Mureș”, demarat de Consiliul Județean Mureș pentru promovarea a 6 zone etnografice din județul Mureș, prin 6 festivaluri².

Cosmetizarea tradițiilor populare a fost din plin folosită în perioada comunistă, iar efectele acesteia se resimt încă în zilele noastre, presa fiind doar un ecou al acestui proces de estetizare a obiceiurilor și artefactelor populare. Cum se explică păstrarea acestei perspective cosmetizate asupra tradițiilor populare și în perioada postcomunistă? Pe de o parte prin persistența unor mentalități din perioada comunistă, pe de altă parte procesul are rădăcini mai adânci în cultura românească, tradițiile populare având un rol important în crearea identității naționale românești.

Cine ar trebui să corecteze față de aceste clișee jurnalistice legate de tradițiile populare? Cei care se ocupă cu studierea acestora, etnografii, folcloriști, însă din păcate, multe din aceste clișee provin chiar din studiile etnografice, din articolele folcloriștilor, sunt vehiculate tocmai de cei care trebuie să corecteze derapajele acestea.

Colectivizarea, industrializarea, urbanizarea, migrația, globalizarea au transformat total satele din România, dar a rămas nostalgia după „satul autentic”, „satul tradițional românesc”, satul idilic pe care îl regăsim în spectacolele folclorice și în muzee, sat care de fapt nici nu a existat în forma prezentată astăzi de muzee și de folcloriști, căci de multe ori aceștia au reținut doar aspectele estetice, plăcute ale satului, mai puțin problemele satului tradițional.

Presa locală, dar și cea națională, este ecoul acestei nostalgii după tradiții populare originale, autentice, prin tradiții autentice înțelegând, desigur, doar tradițiile frumoase (port, obiceiuri, cântece, etc). Poate, înainte să criticăm aceste clișee regăsite în presă, ar trebui să ne gândim puțin la modul în care prezentăm noi, etnografii, muzeele aceste tradiții, să reflectăm critic asupra alcătuirii colecțiilor etnografice, precum și asupra discursului etnografic și muzeal.

În zilele noastre, chiar ideea însăși de tradiție „ca proces de transmitere și de re-însoșire a cunoștințelor, obiceiurilor și regulilor” pare să dispară, căci „Alte mecanisme de memorare și transfer se mobilizează pentru a conduce practicile sociale obișnuite”³.

Contextul însăși în care se desfășurau diferite obiceiuri tradiționale a dispărut datorită transformărilor istorice, iar datorită folclorizării, tradițiile promovate astăzi sunt de multe ori construcții artificiale, după

¹ Zăfiu, 2001, p. 63.

² <http://www.zi-de-zi.ro/2016/04/15/sase-festivaluri-incluse-in-proiectul-turist-in-mures/>

³ Cuisenier, 2005, p. 105.

cum au remarcat de nenumărate ori etnologii și istoricii: „în societatea contemporană.... o mulțime de tradiții pe care observatorii insuficient documentați sau înadins înșelați le iau drept tradiții populare originale, când de fapt ele sunt construcții artificiale și recente, produse de ceea ce ar fi bine să numim folklorizare”⁴.

Procesul de folclorizare a tradițiilor populare pornește încă de la curentul sămănătorist, la începutul secolului XX. „Principiile enunțate de sămănătorism (autohtonism, valorificarea specificului național, clasa țărănească, izvorul energiilor pentru statul românesc și civilizația românească)”⁵ preiau idei mai vechi și se prelungesc în epoca interbelică, iar „din această perspectivă, a continuității de idei politice dintre sămănătorism și curentele ce i-au premers și respectiv i-au urmat în cultura română, curentul de la 1900 apare drept unul dintre momentele cheie ale dezvoltării conștiinței naționale, unul dintre cele mai importante, militând pentru unitatea culturală, identitate, limbă și cultură națională înaintea săvârșirii unității politice a românilor”⁶.

Curentul sămănătorist a pornit în principal în jurul revistei *Sămănătorul* la București (1903), dar și din alte direcții: a revistei *Luceafărul* la Budapesta (1903), *Junimea literară* la Cernăuți (1904), căci, la vremea respectivă, „ziarele erau un factor eficace al luptei naționale. Nu era nici o zonă locuită de români în centrul căreia să nu apară câte un ziar românesc”⁷. Paradoxal, prin sămănătorism, la începutul secolului XX, românii erau europeni, după cum a demonstrat Mihai Ungheanu, iar „accentul pe folclor, pe rural, pe național, pe istorie nu este o invenție a lui Nicolae Iorga, ci a întregii Europe, care în acest timp își formează școlile naționale în artă și literatură”⁸.

În perioada comunistă, folclorismul, ca metodă de manipulare a tradițiilor populare, a fost folosit din plin, iar după cum observa T. Hoher, citat de Jean Cuisinier, „din tradiția populară nu erau reținute decât aspectele care o făceau atractivă, trăsăturile care erau ușor de apreciat de orice public și capabile să-i distreze pe membrii unei societăți în curs de urbanizare și de industrializare, dintre care mulți rămăseseră aproape de originea lor țărănească”⁹, dar în regimul comunist, „puterea nu se mărginea la manipularea tradițiilor populare prin folclorizare. Mai mult, se străduia să creeze unele noi...”¹⁰.

În presa mureșeană interbelică sunt prezentate „frumoase”, „vechi”, obiceiuri strămoșești”. Astfel, în cotidianul „Gazeta de Mureș”, din 22 mai 1932, găsim un articol despre obiceiul Plugarului din localitatea Sânmărgăhita, comuna Sânpaul, articol intitulat „Un interesant obicei strămoșesc și o faptă urâtă”, semnat de M.D., unde se pledează pentru menținerea obiceiurilor țărănești, insistând asupra vechimii și frumuseții lor: „Sunt frumoase obiceiurile strămoșești și cu cât sunt mai frumoase și mai vechi cu atât trebuie luptat pentru păstrarea lor mai departe”¹¹. Etnografi, specialiștii în cercetarea obiceiurilor populare, cum este Ion Maloș scria și el despre obiceiurile neschimbate din zona noastră astfel: „În jurul Reghinului, pe Valea Mureșului, a Gurghiului și spre Râpi, unul din obiceiurile cele mai neclintite și mai vechi, și care aduce multă veselie și entuziasm, este umblatul cu turca”¹².

În presa mureșeană actuală, formulele standard legate de tradiții, de multe ori prezentate pe scenă, la diverse festivaluri, sună cam așa: respectat „cu sfințenie”, „așa cum se cuvine” și sunt plasate în ținuturi mirifice, „binecuvântate de Dumnezeu”, în sate încremenite în timp. Astfel, un articol despre un spectacol de dansuri populare de la Nazna din 2015, poartă titlul „Datinile populare, respectate cu sfințenie”. La acest eveniment a luat cuvântul reprezentantul Consiliului Județean Mureș, consilierul județean Raul Boroș, care a ținut să sublinieze importanța acestui tip de evenimente culturale. „Vreau să felicit

⁴ *Ibidem*, p. 91.

⁵ Bădescu, Cucu-Oancea, 2011, p. 507.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, p. 506.

⁹ Cuisinier, 2005, p. 95.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ M.D., *Un interesant obicei strămoșesc și o faptă urâtă*, în *Gazeta Mureșului*, nr. 20, din 22 mai 1932, p. 2.

¹² Ioan Maloș, *Turca la colindat*, în *Glasul Mureșului*, 25 decembrie 1934.

organizatorii acestui eveniment deosebit aflat astăzi la a XIII-a ediție. CJ Mureș, pe care astăzi îl reprezintă în fața domniilor voastre, s-a implicat întotdeauna activ în viața culturală și artistică a județului nostru. Prin CJCTEA Mureș, condus în acest moment cu măiestrie de domnul director Iulian Praja, ne dorim să promovăm *cele mai frumoase tradiții și obiceiuri populare* (s.n.)¹³. Obiceiuri de Paști: „credincioșii respectă anumite obiceiuri transmise din generație în generație și păstrate cu sfințenie în familie”¹⁴.

Unele articole din presă asociază în mod constat tradiția cu atributul „frumos” încă din titlu, de exemplu titlul unui articol din „Zi de zi” din 2016, „Credințe și tradiții frumoase la stâna din Șerbeni”¹⁵, unde este vorba de o feștanie la stâna din Șerbeni, comuna Beica de Jos, de sărbătoarea Izvorului Tămăduirii. De la oficialități până la ciobani și ziariști, toți se conformează modelului clasic de prezentare a tradițiilor populare, frumoase, respectate din moși strămoși. Primărița Maria Moldovan din Beica de Jos, spune astfel în discursul său: „Asist la un eveniment frumos, tradițional, cu animale frumoase și oameni vrednici. *Tradițiile populare au o frumusețe aparte.*” (s.n.), iar reporterul remarcă și el în comentariu, că oamenii au fost felicitați de Maria Moldovan, primarul comunei, „mândră de frumusețea tradițiilor populare”. Ciobanul intervievat de reporter își asumă și el același clișeu referitor la respectarea neștirbită a tradiției: „E un obicei pe care îl respectăm...”

Un alt titlu din „Cuvântul liber” reia ideea obsesivă a tradițiilor „respectate” (*Tradiții respectate! „Măsura oilor”, cu familia Vlasa, la a doua ediție!*), iar textul amintește de „tradiția seculară” a obiceiului, „Conform unei tradiții seculare, am avut întâiul muls al oilor, slujba de sfințire a stânei, pregătirea bucatelor tradiționale și un spectacol de cântece și dansuri populare susținute de soliști și ansambluri de muzică populară din județul Mureș. Oaspeții s-au simțit bine, chiar dacă vremea nu a ținut cu noi, s-au ospătat cu bucate și băuturi tradiționale, au cântat și au jucat, au participat la concursurile organizate, într-un cuvânt, s-au simțit foarte bine, a declarat Nelu Vlasa, inițiatorul „Măsurii oilor. Sărbătoarea de la Bistra Mureșului are ca scop și perpetuarea straielor și obiceiurilor populare”¹⁶.

Unele din aceste clișee jurnalistice sunt uneori sancționate, chiar dacă numai pe internet, cum face autorul unui articol de pe site-ul wildliferomania.com, Nicolae Dărămuș, care acuză ziariștii de televiziune de folosirea unor „clișee comode”, cum ar fi „tradiție milenară” sau „obiceiul din moși-strămoși”, însă nu clișeele ca atare îl incomodează pe autor, ci neadecvarea lor unor „practici stupide”, „unor ceremonialuri scârboase și nocive”. La fel sunt acuzați și etnografii de promovarea unor astfel de „manifestări tradiționale urâte”, „Televiziunile, reflectând trista realitate, se îngrijesc de „punerea în valoare” a nonvalorii, acoperind cu vorbe poleite și admirație goală manifestări tradiționale urâte, rod al ignoranței și prostiei. Etnografii poartă uriașă vină în promovarea unor astfel de producții și, implicit, în cultivarea lor, deși ei invocă o „scuză”: asta le este „pâinea”; cu toate că pentru lipsa conștiinței nu există scuze. Tot fără scuză sunt și profesioniștii de televiziune, cei care, apelând la clișee comode ca „tradiția milenară” și „obiceiul din moși- strămoși”, înalță la rang de cultură, frumos și necesar, practici stupide, lipsite de sens, cu ceremonialuri scârboase ori nocive. Ca formatori de opinie ce se pretind, jurnaliștii par de neiertat”¹⁷. Așadar, ceea ce îl deranjează pe autor nu este atât prezența clișeelelor, ci faptul că nu sunt prezentate tradiții „frumoase”, dar ceea ce, de fapt, ar trebui să ne deranjeze este tocmai prezentarea obsesivă doar a obiceiurilor frumoase, cosmetizarea acestora. Obiceiul prezentat la televiziune, despre care vorbește Dărămuș, este „Focul viu”, una dintre tehnologiile arhaice de obținere a focului.

¹³ Ionel Albu, *Spectacol de muzică și dans popular românesc la Nazna*, în *Cuvântul liber*, nr. 75, 21.04.2015. <http://www.cuvantul-liber.ro/news/83145/61/Spectacol-de-muzica-si-dans-popular-romanesc-la-Nazna>

¹⁴ Amalia Pavelescu, *Obiceiuri de la Mureș în Zi de zi*, 27.04.2005, <http://www.zi-de-zi.ro/2005/04/27/obiceiuri-de-la-mures/>

¹⁵ Alex Toth, „Credințe și tradiții frumoase”, în *Zi de Zi*, din 9 mai 2016, <http://www.zi-de-zi.ro/2016/05/09/video-credinta-si-traditii-frumoase-la-stana-din-serbeni/>

¹⁶ Ionel Albu, *Tradiții respectate, Măsura oilor, cu familia Vlasa, la a doua ediție!*, în *Cuvântul liber*, nr. 106, din 4 iunie 2014, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/78481/61/Traditii-respectate-Masura-oilor-bdquo-cu-familia-Vlasa-la-a-doua-editie>

¹⁷ Nicolae R. Dărămuș, *Miorițe normale, ciobani și ziariști nebuni*, <http://wildliferomania.com/miorite-normale-ciobani-si-jurnalisti-nebuni/>, accesare 24 octombrie 2016.

Ceea ce deranjează la clișeele jurnalistice referitoare la tradițiile populare nu este atât repetarea lor la disperare, cât realitatea pe care o ascund în spate, faptul că toate tradițiile populare sunt frumoase și evident se înțelege, în subtext, că doar cele frumoase sunt prezentate publicului. Ziariștii, poate fără voia lor, sau poate influențați de imaginea satului și a tradițiilor sale creată de etnografi și folcloriști, contribuie la perpetuarea unor clișee despre tradițiile populare, care trebuie obligatoriu să fie frumoase, neschimbate, din timpuri imemorabile, plasate în sate mirifice, încremenite în timp.

Astfel, chiar manifestări recente, cum este Târgul băilor de la Idecu de Jos, este plasat în „timpuri imemorabile”, după cum face un jurnalist de la „Cuvântul liber”: „S-a obișnuit ca, în prima duminică a lunii lui Cuptor, în această comună mureșeană, să se organizeze tradiționala manifestare cultural-artistică „Târgul băilor”, o manifestare care are loc din timpuri imemorabile. Atât dansatorii ansamblurilor, cât și soliștii vocali profesioniști și rapsozii populari au prezentat frumoase dansuri populare și melodii din folclorul românesc”¹⁸.

În ziarul „Cuvântul liber”, unde sunt publicate de obicei articole cu texte mai lungi, abundă descrierile satelor, ca niște ținuturi mirifice, fabuloase, „binecuvântate de Dumnezeu”, cu obiceiuri păstrate din moși-strămoși. Iată o astfel de descriere dintr-un articol scris de Mircea Dorin Istrate, intitulat foarte sugestiv *Satule, „buric de lume”*, despre satul Vaidacuta din județul Mureș „În această localitate de o frumusețe aparte, încremenită în timpul ei vechi, în care mai trăiesc doar trei familii și vreo câteva văduve, fără școală, fără preot, înconjurată de păduri, având cel mai pur și mai curat aer din țară (dovedit prin probe de laborator), în care nu se poate pătrunde cu mașina decât pe vreme bună, o mână de inimoși fii ai satului se străduiesc, de ani buni, să mențină viu și nealterat spiritul satului lor, cel dădător de frumusețe morală și spirituală, de datini și obiceiuri învechite de timp, toate cuibărite și ținute ca sfinte moaște într-o țandără de gând ca neșterse amintiri”¹⁹.

Florin Bengean, un alt jurnalist care relatează în general despre diverse festivaluri folclorice începe articolele cu descrieri ale unor ținuturi fabuloase, cu un folclor de „un românism profund”: „Valea Mureșului Superior, acest ținut mirific și binecuvântat de Dumnezeu cu atâtea frumuseți, reprezintă o vatră a românismului, a creștinismului curat, a respectului, a dragostei de Dumnezeu și de semenii, măreții Călimani, care străjuiesc de milenii, dând mărturie despre acestea, precum și despre frumusețea oamenilor de pe aceste locuri. Lunca Bradului reprezintă o vatră folclorică bogată, cu personalitate proprie, care a conservat, de-a lungul timpului și o face și azi, obiceiuri, tradiții, creații folclorice, care sunt surprinse pe viu. În rândul oamenilor de pe aceste meleaguri, există oameni talentați, oameni care iubesc frumosul și simt nevoia de a-și exprima gândurile, ideile, sentimentele, prin creații cu o formă aleasă. Evenimentul de la Lunca Bradului a fost unul cu o profundă încărcătură emoțională, bazat pe un folclor românesc autentic, dând dovadă de un românism profund. S-a scris încă o pagină de istorie din viața localității Lunca Bradului și a Văii Mureșului Superior”²⁰.

O descriere asemănătoare o găsim într-un articol de-al său și pentru Valea Gurghiului care, în viziunea sa, „reprezintă acea vatră a românismului, a creștinismului curat și sănătos, a respectului față de semenii, a dragostei față de înaintași și a legăturii indestructibile care trebuie să existe între toți cei care simt românește și a căror inimă vibrează intens pentru sfântul nostru neam românesc. Valea Gurghiului, acest ținut mirific și binecuvântat de Dumnezeu cu atâtea frumuseți, este situată în zona în care Munții Gurghiului străjuiesc de-o viață și supraveghează de la semeția înălțimii lor văzduhurile înconjurătoare și dau mărturie parcă despre faptele minunate ale celor de demult, care au trăit pe aceste meleaguri”²¹.

¹⁸ Marin Căldărariu, *La Idecu de Jos, „Târgul Băilor”*, în *Cuvântul liber*, nr. 155, din 9 august 2016, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91848/61/Sarbatoare-a-tradi-iilor-i-a-folclorului-romanesc-la-Idicel-Sat>

¹⁹ Mircea Dorin Istrate, *Satule, „buric de lume”*, în *Cuvântul liber*, nr. 173, din 2 septembrie 2016, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/92205/61/SATULE-BURIC-DE-LUME>

²⁰ Florin Bengean, *Tradiție, cultură, folclor, spiritualitate, la Lunca Bradului*, în *Cuvântul liber*, nr. 165, 23 august 2015. <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91977/61/Tradi-ie-cultura-folclor-spiritualitate-la-Lunca-Bradului>

²¹ Idem, *Târgul fetelor „de la Gurghiu – sărbătoare a tradițiilor folclorice românești de pe Valea Gurghiului*, în *Cuvântul liber*, nr. 125,

Folclorul și portul autentic, înțeles ca imobil, neschimbat, frumos, este iarăși o formulă obsesivă care apare în scrierile jurnaliștilor, „Și azi, ca și odinioară, la Idicel găsim un port popular autentic și un cântec folcloric curat și nealterat. Tradiție folclorică a existat dintotdeauna la Idicel și e bine că își urmează cursul său firesc și în vremurile de azi. La Idicel, de ani buni se organizează manifestări folclorice, care sunt adevărate sărbători ale românismului. La Idicel, elementul autentic a fost totdeauna la el acasă, pentru că în rândul oamenilor de pe aceste meleaguri există oameni talentați. Omul din Idicel iubește frumosul și simte nevoia de a-și exprima gândurile, ideile, sentimentale, prin creații cu o formă aleasă. Valoarea tradiției și a folclorului românesc o dau oamenii, acei oameni care sunt doritori să păstreze valorile tradiționale autentice și să le transmită mai departe, celor ce vor veni după noi, așa, în forma lor curată și nealterată, pentru că numai așa folclorul poate răzbi peste veacuri, prin valoare și autenticitate. Idicelul reprezintă o vatră folclorică autentică și bogată, cu personalitate proprie, care a conservat, de-a lungul timpului, obiceiuri, creații folclorice, care sunt surprinse pe viu. Din acest motiv, putem spune că este o zonă de interes pentru toți cei preocupați de un folclor românesc autentic²².

Totuși, trebuie să remarcăm lipsa de discriminare a jurnaliștilor mureșeni, aceeași clișee fiind aplicate și tradițiilor maghiare, ca și celor românești, „frumosul multicultural” fiind la loc de cinste în presa mureșeană, „Ei au interpretat frumoase cântece populare românești, dar și maghiare. Apoi, pe scenă au urcat formațiile de dansatori din Brâncovenești, Idicel Sat, Idicel Pădure, Vălenii de Munte și formația de cântece și dansuri din Ungaria. Și aceste formații de dansatori au prezentat publicului câteva dansuri populare cu tot ce este mai frumos²³.

În satele foste săsești, având în vedere prestigiul social al acestora, românii le reînvie obiceiurile, evident tot cele frumoase: „Chiar dacă numărul sașilor din Uila este tot mai mic, localnicii nu au uitat de tradițiile acestora, pe care le duc frumos mai departe. Acum patru ani, noi, Asociația „Floare de cireș” am reluat această frumoasă tradiție, acest bal al mascaților la Uila, care vine să cinstească sărbătoarea onomastică a Fecioarei Maria, numită la sași Maria Doch”, a afirmat Emil Tămășan. Menite a alunga spiritele rele și venirea primăverii, costumele și măștile au defilat în fața juriului, cele mai frumoase fiind premiate de către organizatori²⁴.

Am spicuit doar câteva clișee lingvistice, dar mai ales clișee de conținut, legate de prezentarea tradițiilor rurale, depistate în articole recente din principalele cotidiane mureșene, „Cuvântul liber” și „Zi de zi”, dar acestea se găsesc din abundență peste tot, și în alte ziare și reviste locale, dar mai ales la televiziune, după cum s-a remarcat deja. La televiziune, pe lângă cosmetizarea tradițiilor populare, asistăm la o folclorizare și mai accentuată a obiceiurilor populare, mai ales în prezentarea sărbătorilor de Paști și Crăciun, când ne bombardează cu pregătirile, cumpărăturile care le fac românii pentru „tradiționala masă” de Paști/Crăciun/Anul Nou.

Dincolo de folosirea aceluiași formule-tip, tradiții „frumoase”, „păstrate cu sfințenie”, „așa cum se cuvine”, „din timpuri imemorabile”, din ținuturi „binecuvântate de Dumnezeu”, ceea ce ar trebui să ne pună pe gânduri, pe lângă monotonia unor astfel de formulări, este falsitatea conținutului din spatele acestor clișee, tendința de promovare doar a tradițiilor „frumoase”, artistice, din lumea satului, sau a celor cosmetizate, ceea ce poate duce la ruperea totală de realitatea lumii rurale și de transformările ei. Astăzi fenomenul folclorismului e în floare, astfel că o mulțime de tradiții populare, prezentate ca originale,

din 28 iunie 2016, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91006/61/Targul-fetelor-de-la-Gurghiu-sarbatoare-a-traditiilor-folclorice-romane-ti-de-pe-Valea-Gurghiului>

²² Idem, *Sărbătoare a tradițiilor și a folclorului românesc, la Idicel-Sat*, nr. 160, din 16 august 2016, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91848/61/Sarbatoare-a-traditiilor-i-a-folclorului-romanesc-la-Idicel-Sat>

²³ Marin Căldărariu, *DUBLĂ SĂRBĂTOABE LA BRÂNCOVENEȘTI: „Târgul Cireșelor” și „Zilele satului”*, în *Cuvântul liber*, nr. 130, din 5 iulie 2016, <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91138/61/DUBLA-SaRBaTOABE-LA-BRANCOVENE-TI-Targul-Cire-elor-i-Zilele-satului>

²⁴ Alin Zaharie, *Bal mascat la Uila de Maria Doch*, în *Zi de zi*, din 4 februarie 2014, <http://www.zi-de-zi.ro/bal-mascat-de-maria-doch-la-uila/>

autentice, nu sunt altceva decât creații artificiale, dar legitimate prin elementul estetic și asumarea lor de către comunitate ca atare. De altfel, în zilele noastre, spectacolul, esteticul a devenit singura garanție de originalității tradițiilor populare, de aceea un obicei păstoresc ca „Focul viu” ajunge să fie contestat ca fiind unul original, deoarece nu corespunde concepției estetice generale despre satul tradițional, un loc idilic, pitoresc și mai ales spectaculos. Prezența acestor clișee jurnalistice asupra tradițiilor populare impune un demers critic și asupra discursului etnografic și muzeografic în prezentarea lumii rurale.

BIBLIOGRAFIE

Surse. Presa

- Ionel Albu, *Spectacol de muzică și dans popular românesc la Nazna*, în *Cuvântul liber*, nr. 75, din 21 aprilie 2015
- Idem, *Tradiții respectate, „Măsura oilor”, cu familia Vlăsa, la a doua ediție!*, în *Cuvântul liber*, nr. 106, din 4 iunie 2014
- Florin Bengean, *Sărbătoare a tradițiilor și a folclorului românesc, la Idicel-Sat*, în *Cuvântul Liber*, nr. 160, din 16 august 2016
- Idem, *Târgul fetelor de la Gurghiu – sărbătoare a tradițiilor folclorice românești de pe Valea Gurghiului*, în *Cuvântul liber*, nr. 125, din 28 iunie 2016
- Idem, *Tradiție, cultură, folclor, spiritualitate, la Lunca Bradului*, în *Cuvântul liber*, nr. 165, 23 august 2015
- Marin Căldărariu, *DUBLĂ SĂRBĂTOABE LA BRÂNCOVENEȘTI: „Târgul Cireșelor” și „Zilele satului”*, în *Cuvântul liber*, nr. 130, din 5 iulie 2016
- Idem, *La Idicel de Jos, „Târgul Băilor”*, în *Cuvântul liber*, nr. 155, din 9 august 2016
- Ioan Maloș, *Turca la colindat*, în *Glasul Mureșului*, din 25 decembrie 1934
- M.D., *Un interesant obicei strămoșesc și o faptă urâtă*, în *Gazeta Mureșului*, nr. 20, din 22 mai 1932
- Mircea Dorin Istrate, *Satule, „buric de lume”*, în *Cuvântul liber*, nr. 173, din 2 septembrie 2016
- Amalia Pavelescu, *Obiceiuri de la Mureș în Zi de zi*, din 27 aprilie 2005
- Alex Toth, *Credințe și tradiții frumoase*, în *Zi de Zi*, din 9 mai 2016
- Alin Zaharie, *Bal mascat la Uila de Maria Doch*, în *Zi de zi*, din 4 februarie 2014

Surse internet

- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/83145/61/Spectacol-de-muzica-si-dans-popular-romanesc-la-Nazna>
- <http://www.zi-de-zi.ro/2016/05/09/video-credinta-si-traditii-frumoase-la-stana-din-serbeni/>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/78481/61/Traditii-respectate-Masura-oilor-bdquo-cu-familia-Vlasa-la-a-doua-editie>
- Nicolae R. Dărămuș, *Miorițe normale, ciobani și ziariști nebuni*, <http://wildliferomania.com/miorite-normale-ciobani-si-jurnalisti-nebuni/>, accesare 24 octombrie 2016
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91848/61/Sarbatoare-a-tradi-iilor-i-a-folclorului-romanesc-la-Idicel-Sat>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/92205/61/SATULE-BURIC-DE-LUME>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91977/61/Tradi-ie-cultura-folclor-spiritualitate-la-Lunca-Bradului>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91006/61/Targul-fetelor-de-la-Gurghiu-sarbatoare-a-traditiilor-folclorice-romane-ti-de-pe-Valea-Gurghiului>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91848/61/Sarbatoare-a-tradi-iilor-i-a-folclorului-romanesc-la-Idicel-Sat>
- <http://www.cuvantul-liber.ro/news/91138/61/DUBLA-SaRBaTOABE-LA-BRaNCOVENE-TI-Targul-Cire-elor-i-Zilele-satului>
- <http://www.zi-de-zi.ro/2005/04/27/obiceiuri-de-la-mures/>
- <http://www.zi-de-zi.ro/bal-mascat-de-maria-doch-la-uila/>

Lucrări

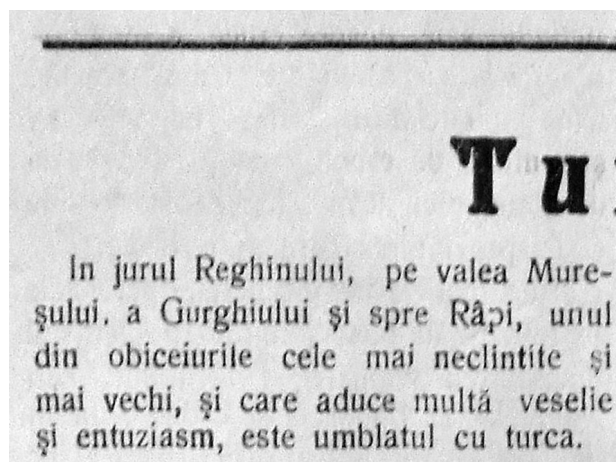
- Bădescu, Cucu-Oancea, 2011 – I. Bădescu, O. Cucu-Oancea, *Dicționar de sociologie rurală*, Ed. Mica Valahie, București, 2011
- Cuisenier, 2005 – Jean Cuisenier, *Tradiția populară*, traducere Nora Rebreanu-Savu, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005
- Zafiu, 2001 – R. Zafiu, *Diversitatea stilistică în România actuală*, Editura Universității din București, 2001

Listă fotografii

1. Extras din *Gazeta Mureșului*, 22 mai 1932
2. Extras din *Glasul Mureșului*, 25 decembrie 1934
3. Extras din *Zi de zi*, 14 septembrie 2016

1. Extras din Gazeta Mureșului, 22 mai 1932

2. Extras din Glasul Mureșului, 25 decembrie 1934

3. Extras din Zi de zi, 14 septembrie 2016

13 SOCIAL
14.09.2016

Sărbătoare la Sînger, de Sfînta Mărie Mică

Zilele comunei Sînger se sărbătoresc tradițional cu ocazia sărbătorii Sfintei Maria Mici, anul acesta ziua ținându-se în timpul săptămânii joi 8 septembrie. Primarul Alexandru Măgheran, gazda evenimentului, împreună cu invitați de seamă din și de peste granițele comunei, au sărbătorit cum se cuvine în mijlocul cetățenilor cele două sărbători, cea religioasă și cea a comunității.

Alături de primarul din Sînger au fost prezenți primarul comunei Luna, județul Cluj, Aurel Giurgiu, primarul comunei Ațintși, Halmagyi Zoltan, invitați din județul Sibiu, consilieri locali, fețe bisericești etc.

Tradițiile populare, respectate la Sînger

La evenimentul de joi portul și cântecul popular autentic românesc au fost respectate cu sfințenie de invitații artistici prezenți. De voia bună a celor prezenți pe scenă la manifestările ținute de Sfînta Marie au fost membrii Uniunea Artiștilor Interpreți de Folclor Muzical din România (UAI-FMR) interpreții Virginia Irimuş, Cătălin Haşa, Sebastian Stan. În plus au mai susținut spectacole interpreții Lele Crăciunescu, Aurel Suteu, au dansat superb copii de la grupul de dansuri populare "Jucăuşii Sîngerului". Atmosfera a fost întreținută de cunoscutul grup instrumental condus de prof. Nelu Gabor Traian prezentator fiind prof. Traian Stoilă, membru al UAI-FMR. Toți cei prezenți au aplaudat la scenă deschisă cântecele și dansurile artiștilor, au cântat și au dansat până-n seară.

„Ne bucurăm în fiecare an să sărbătorim ziua comunei noastre de Sfînta Marie Mică, sărbătoarea de suflet a localității noastre. Multumesc invitaților care ne-au onorat cu prezența la evenimentele noastre, colegilor consilieri locali care s-au implicat în organizare, și mai ales locuitorilor comunei care cu mic cu mare vin în fiecare an să sărbătorească. Avem vreme bună, voie bună, produse tradiționale, muzică populară, tot ce trebuie pentru o sărbătoare reușită”, a declarat primarul Alexandru Măgheran.

Date despre comuna Sînger

Localitatea se află situată la 10 km distanță față de orașul Luduș 55 km față de municipiul Tg. Mureș. Numele localităților aflate în administrație: Sînger, Birza, Cipăieni, Dalu, Pripoare, Zăpodea, Vălișoara. Suprafața: 5151 ha, Intravilan: 482,95 ha, Extravilan: 4665,05 ha, Populație: 2530, Gospodarii: 1003, Nr. locuințe: 980, Nr. grădinițe: 2, Nr. școli: 2. (S.T.)

Primarul Alexandru Măgheran, gazda evenimentului, alături de invitați

Portul și cântecul popular, respectate cu sfințenie